

VAN KLOOF NAAR VERBINDING

APRIL 2024

FORW[↑]RT

VAN KLOOF NAAR VERBINDING

Astrid Huijgen en Inge Bongers - Tranzo, Tilburg University

Maart 2024

1. Inleiding

Een van de domeinen waarop ForwArt verbetering nastreeft is publieke dienstverlening¹. Dit is ingegeven door de constatering dat het vertrouwen² van bewoners in publieke dienstverleners laag is. De publieke dienstverleners zouden het contact met inwoners verliezen of zelfs al zijn verloren en niet de dienstverlening kunnen bieden die van hen verwacht wordt. In feite refereren deze ontwikkelingen aan een meer omvattend en urgent maatschappelijk thema waarover gesproken wordt in termen van 'de kloof tussen leefwereld en systeemwereld'³.

In dit paper laten we zien hoe in uiteenlopende ForwArt praktijken de relatie tussen jongeren en organisaties eruit ziet. Met als doel om licht te werpen op elementen die bijdragen aan het verkleinen of juist het verdiepen van 'de kloof'.

Leeswijzer

Na deze inleiding volgt in het tweede hoofdstuk een toelichting op het onderscheid tussen leef- en systeemwereld en de tussenruimte. Hoofdstuk drie geeft een toelichting op het gebruikte analysekader en de onderzoeks aanpak. Daarop volgt een weergave van de resultaten van de analyse van de praktijken die in ForwArt tot ontwikkeling zijn gekomen. In hoofdstuk vijf bespreken we de werkzame elementen die bijdragen aan 'het verkleinen van de kloof'. We besluiten dit paper met een concluderend hoofdstuk.

2. Leef- en systeemwereld en de tussenruimte

De leef- en systeemwereld worden als gescheiden werelden beschouwd, waarbij de leefwereld de wereld representeert waar het leven van mensen zich afspeelt en de systeemwereld verwijst naar organisaties en instellingen zoals de overheid en maatschappelijke organisaties. Het wringt vaak tussen de manier waarop bewoners hun wereld beleven en hoe overheden en organisaties ermee omgaan⁴.

Tegelijkertijd zijn er ook kritische geluiden die vraagtekens zetten bij het belang van het onderscheid tussen systeem- en leefwereld. Het onderscheid zou de complexiteit ervan reduceren en het 'kloofdenken' zou ons niet verder helpen. Een van de argumenten hierbij is dat er in de systeemwereld altijd een persoon in functie is. Mensen 'doen systemen'⁵. Er is iemand die besluiten neemt⁶. Daarin schuilt een pleidooi om het

1 ForwArt Projectaanvraag voor UIA, 2019

2 Gielen (2023) zegt in zijn boekje Vertrouwen dat volgens de Amerikaanse politoloog Ethan Zuckerman (2021) de uitbesteding van overheidsdiensten aan private partijen een van de belangrijkste oorzaken is van het groeiende wantrouwen. Denk daarbij aan publieke diensten zoals zorg, energie, openbaar vervoer en woningen.

3 Dit begrippenpaar is van Habermas (1987), dat sinds de jaren '80 veelvuldig gebruikt is om de verhouding tussen burgers, overheid en professionals te duiden (zie ook: <https://www.socialevraagstukken.nl/systeem-en-leefwereld-hoe-de-kloof-te-dichten/>)

4 Huygen en Fortuin (2021, p.57)

5 Interview Kunneman, 2021 [Professionals oefenen altijd macht uit | Movisie](#)

6 Zie: interview met Ruben Maes in: De wereld van gemeenschappen, Floor Ziegler en Teun Gautier (2023), p. 234

contact persoonlijk te maken. Om op die manier de vervreemding van het systeem die veel mensen (vanuit de leefwereld) ervaren tegen te gaan. In dit persoonlijke contact komen ook de dilemma's van personen in systeemwereld aan het licht. Want als mens ervaren zij ook de restricties die de systeemwereld met zich meebrengt.

Anderen⁷ zien in de kloof tussen systeem- en leefwereld de aanwezigheid van een vrije ruimte. In deze vrije tussenruimte ontstaan nieuwe vormen. Steeds meer mensen bevinden zich daar: ze zijn nooit helemaal van de leef- of systeemwereld. De scheiding tussen leef- en systeemwereld is enkel een hulpmiddel voor het duiden van maatschappelijke verhoudingen. De werkelijkheid is diffuser. In de tussenruimte schorten mensen hun oordelen tijdelijk op. Er wordt ruimte gemaakt voor zoveel mogelijk perspectieven. De gesprekken zijn er 'meerstemmig' en 'meertalig'. Ieders bijdrage doet ertoe. Deze tussenruimtes ontstaan vanuit de praktijk en zijn allemaal anders. De stap in de tussenruimte kan vanuit verschillende kanten gemaakt worden. De personen die zich daar bevinden zijn door hun doen en laten verbindend tussen de systeem- en leefwereld. Ze kunnen uit beide 'werelden' afkomstig zijn, zijn betaald of onbetaald aanwezig, spreken meerdere 'talen', herkennen 'normen' die zowel vanuit de leef- of systeemwereld de tussenruimte in komen en maken dat bespreekbaar.

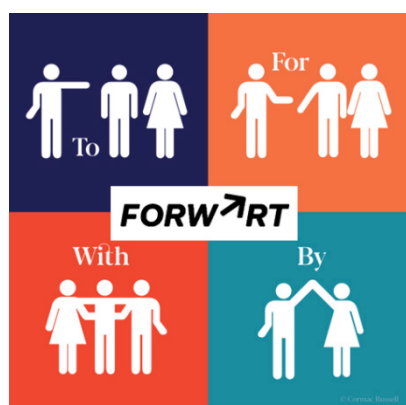
Dit sluit ook aan bij één van de drie reflectiethema's die zijn voortgekomen uit de eerste fase van het ForwArt onderzoek (Huijgen en Bongers, 2022), namelijk het institutionele vertrekpunt van het project ForwArt en de hiermee samenhangende democratische legitimiteit. Met andere woorden: waarin de logica van de systeemwereld dominant is. Er valt in de ForwArt praktijken veel te leren van hoe de relaties tussen de mensen en jongeren die wonen in Tilburg Noord en de institutionele, publieke organisaties die onderdeel zijn van ForwArt zich ontwikkeld hebben. De manier waarop ForwArt zich gepositioneerd en ontwikkeld heeft in de wijk is direct van invloed op hoe bewoners en jongeren 'de organisaties' ervaren. ForwArt heeft doorlopend voorbeelden laten zien van hoe die verbindingen eruitzien. ForwArt project partners hebben de wens uitgesproken om veel meer de leefwereld van jongeren als uitgangpunt voor aanwezigheid van organisaties in de wijk te nemen, in plaats van systeemlogica van de organisaties zelf⁸. De publieke dienstverlening waarin ForwArt verbetering nastreeft, is onlosmakelijk met deze kwesties verbonden.

3. Analyse kader en onderzoeksanpak

Aan de hand van een aantal praktijken die door ForwArt tot ontwikkeling zijn gekomen, illustreren we welke vormen de relatie tussen mensen en jongeren uit de wijk en publieke dienstverleners heeft aangenomen en hoe deze zich ontwikkeld heeft. Deze analyse werpt licht op werkzame elementen zijn in het succesvol werken aan 'het verkleinen van de kloof' tussen de wereld van de mensen zelf en de systemen.

Het gemeenschapsmodel van Russell (2019) biedt een kader om te kijken naar hoe de relaties tussen jongeren en professionals eruitzien en op welke manier deze verhoudingen bijdragen aan verandering. In termen van Russell kan de relatie tussen (de gemeenschap van) jongeren en de professionals van gemeente en andere publieke (en culturele) instanties vier gedaanten kan aannemen: to, for, with en by.

⁷ Altijd nieuw gedoe (2021) - Hoe verder (nieuw hoofdstuk, derde druk, 2023) p.137 - 140.
⁸ Huijgen en Bongers, 2022

Figuur 1 'Four modes of change: to, for, with, by' (Russell, 2019)

TO

Aan: Dat wat gedaan wordt, wordt aan ons gedaan, zonder ons. Hierin zijn jongeren niet actief betrokken bij beleid of het ontwikkelen van aanpakken, hoewel die hen wél aangaan. Dit is een vorm van top-down verandering, waarbij de professional de expert is. Dit wordt ook wel het medisch model genoemd.

FOR

Voor: Dat wat gedaan wordt, wordt voor ons gedaan, maar zonder ons. Dit is te zien als een welwillende vorm van top-down verandering, waarbij verandering nog steeds wordt opgelegd, maar waarvan wordt gedacht dat het een echte behoefte dient. Het helpt jongeren, ze profiteren ervan maar zijn er verder niet bij betrokken. Ook hier is de professional de expert. Dit wordt ook wel het charitatieve model genoemd.

WITH

Met: Dat wat gedaan wordt, wordt voor ons wordt gedaan, met ons. Dit is een participatieve vorm van verandering, waarbij jongeren een actieve rol hebben en waarbij een gezamenlijk streven is naar verandering. De professional is degene die de twee 'werelden' verbindt, maar nog steeds leidend is. Dit is het model van co-creatie.

BY

Door: Dat wat gedaan wordt, wordt door ons, voor ons gedaan. Dit is een machtsopbouwende vorm van verandering, waarbij jongeren zelfstandig en onder hun eigen regie activiteiten ontwikkelen. Zij betrekken op hun beurt professionals, niet andersom. De rol van de professionals is aansluitend en ondersteunend in hetgeen jongeren zelf belangrijk vinden en nodig hebben. Hier is sprake van zelforganisatie.

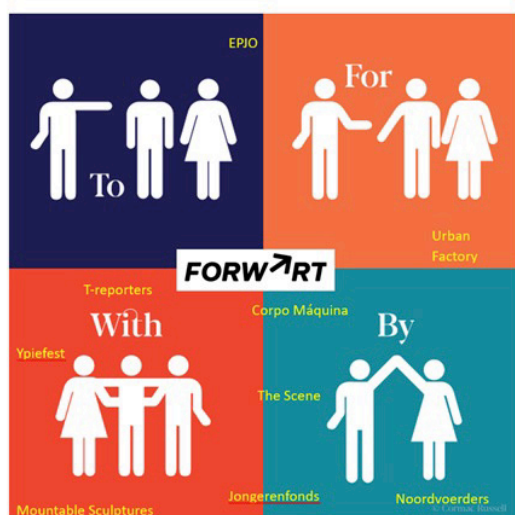
Onderzoeksaanpak

Tijdens de projectperiode van ForwArt is via [participerende] observaties voortdurend aandacht geweest voor de manier waarop de publieke dienstverleners die betrokken zijn in het ForwArt project contacten hebben gelegd met de inwoners van Tilburg Noord en in het bijzonder de jongeren. Op basis hiervan zijn negen ForwArt praktijken tegen het licht gehouden. Ook in interviews⁹ met projectpartners én bij ForwArt activiteiten betrokken jongeren is dit onderwerp ter sprake gekomen. Deze inzichten geven aanvullend inzicht op werkzame elementen voor betere verbindingen tussen jongeren en organisaties.

4. Analyse van ForwArt praktijken

In ForwArt zijn uiteenlopende praktijken en projecten tot ontwikkeling gekomen. De praktijken die gebruikt zijn voor de analyse, zijn beschreven in bijlage 1. In figuur 2 zijn deze praktijken gepositioneerd in de verschillende ruimtes (kwadranten) in het analysekader. Met daarbij meteen een relativering: de werkelijkheid is dynamischer dan dit schema doet vermoeden, waarmee deze weergave een simplificatie is van de werkelijkheid. Praktijken en initiatieven kunnen bijvoorbeeld bewegen van de ene naar de andere 'ruimte'. En daarbij: het ene kwadrant niet altijd beter dan het andere. Alle samenwerkingsvormen zijn waardevol. Per kwadrant moet worden beoordeeld wanneer en in welk stadium het zinvol is¹⁰.

In het licht van een van centrale ambities van ForwArt, namelijk het versterken van eigenaarschap van jongeren, laten de verschillende praktijken zien dat dit eigenaarschap de meeste ruimte krijgt om tot ontwikkeling te komen in de 'WITH-ruimte' en in de 'BY-ruimte'. Tegelijkertijd zijn er praktijken in ForwArt die iets (willen) toevoegen vanuit een bepaalde expertise en daarmee begeven ze zich in 'FOR-ruimte'. Vandaaruit kunnen ook betekenisvolle verbindingen met de wijk ontstaan. De meeste van de beschreven ForwArt activiteiten of praktijken bevinden zich in de 'WITH-ruimte' of (op de grens met) de 'BY-ruimte'. Daar ontstaat verbinding tussen professionals van verschillende partijen met jongeren en bewoners en is er sprake van gezamenlijkheid in de uitvoering of zijn jongeren zelf in een leidende positie.

Figuur 2 Positie ForwArt praktijken

De afstand tussen jongeren en 'het systeem' het kleinst is wanneer 'systeem'-spelers zich begeven in de 'WITH' en de 'BY-ruimte'. Daar zoeken zij de leefwereld van jongeren op in plaats van dat zij participatie organiseren, ofwel jongeren vragen mee te denken of actief te zijn in projecten (door professionals bedacht of gewenst). Dat vraagt om aanwezigheid op plekken waar jongeren zijn en zich organiseren. Vanuit de contacten van mens tot mens die daar ontstaan, krijgt participatie vorm op een manier waarin wederkerigheid centraal staat.

De tussenruimte

In aanvulling op de analyse volgens het schema van Russell is het eerder beschreven concept van de tussenruimte helpend om de ontwikkeling in diverse ForwArt praktijken te duiden. Want de relatie tussen jongeren en organisaties is meestal niet statisch en komt tot ontwikkeling in de tussenruimte. In deze tussenruimte bewegen zich vanuit de leefwereld bijvoorbeeld De Noordvoerders, de buurtcoaches van Corpo Máquina, als ook een van de kartrekkers van The Scene. Vanuit de systeemwereld zien we dat jongerenwerkers, maar ook sommige projectleiders een stap zetten in de tussenruimte. Culturele makers begeven zich ook in een tussenruimte, vanuit hun eigen 'wereld' - de kunstwereld.

De paradox van invasief zijn en ruimte geven aan wat aanwezig is

Doorheen verschillende ForwArt praktijken is het krachtenveld aan het licht gekomen tussen enerzijds de ruimte geven aan hetgeen aanwezig is en ontdekt wil worden (talenten, ideeën, dromen, energie) en anderzijds het invasief zijn, iets 'van buiten' inbrengen in de wijk. Het is in een tussenruimte waarin deze twee bij elkaar komen.

De tegenstelling komt aan het licht wanneer bijvoorbeeld een project de wijk ingebracht wordt, omdat het in een eerder stadium zo is bepaald en in het ForwArt projectplan terecht is gekomen. Om het te realiseren gaan de verantwoordelijke professionals 'de wijk in' om bewoners te informeren en ideeën op te halen. Omdat het volgens de logica van 'het systeem' (want: in het projectplan) gerealiseerd moet worden, treedt 'de procedure' in werking. Met als gevolg dat jongeren of bewoners gevraagd wordt te participeren in plannen die niet (meer) van henzelf zijn. In een aantal gevallen zijn zij toch bereid om mee te denken - waaruit betrokkenheid bij hun leefomgeving spreekt. Deze betrokkenheid heeft ook het organiseren van weerstand tot gevolg gehad. Maar die energie wenden bewoners vervolgens ook aan om met alternatieven te komen. Tegelijkertijd rijst de vraag in hoeverre deze weerstand breed gedragen is. Omdat degenen die (mogelijk) gebruik gaan maken van de voorziening, niet gehoord zijn. De tussenruimte is niet benut.

De tegenstelling lost als het ware op, wanneer de tussenruimte (wel) wordt betreden. Dit is gebeurd wanneer culturele spelers de wijk in komen. Invasief, want dat doen zijn niet omdat dat een idee was van de bewoners of van jongeren. Ze komen met het idee jongeren te interesseren en te betrekken. Maar hier is iets anders aan de hand. Hun houding is nieuwsgierig, uitnodigend en op ontmoeting met de ander gericht. Ze willen iets brengen, iets toevoegen, met als doel de dialoog met de ander aan te gaan. Vandaaruit werken zij verder. Daardoor laten zij zich ook weer inspireren.

'Ik denk juist dat het invasieve een voorwaarde is om ook verandering in die ruimte te kunnen creëren. [...] anders kabbelt het allemaal zo en dan kom je ook nergens'.

'Je wilt ook iets brengen dat ze niet kennen'.

Invasief werken kan ook ruimte creëren. Verschillende partners hebben erop gewezen dat deze twee niet tegengesteld zijn aan elkaar, maar dat deze zich telkens opnieuw tot elkaar moeten gaan verhouden.

Een van de culturele spelers zegt hierover:

'Het is als een ingewikkelde dans. [...] wij willen nooit mensen iets door de strot douwen, om het zo te zeggen. Maar je wil wel uiteindelijk iets neerzetten waarvan de doelgroep denkt: ik houd het niet voor mogelijk dat we dit zouden kunnen.'

Verschuiving van eigenaarschap

Een van de opdrachten vanuit ForwArt voor Tranzo is om jongeren uit Tilburg te betrekken bij onderzoek doen in de wijk. Eind 2021 is de Jongerenadviesraad gevraagd om onderzoek te doen naar de betekenis van de aanwezigheid van ForwArt in Tilburg Noord. Zij zijn in groepjes aan de slag gegaan met de opdracht en hebben daarvan schriftelijk verslag gedaan op een manier die zelf hebben gekozen. Dit heeft de onderzoeker data opgeleverd en heeft bijgedragen aan de onderzoeksrapportages van Tranzo. In feite een nogal top-down benadering, want de onderzoeker heeft de opdracht bedacht en de jongeren hebben dit uitgevoerd. In de manier waarop zij dit deden, hebben zij wel de vrijheid gekregen en genomen. Ruim een jaar later willen de Noordvoerders een onderzoek uitvoeren onder jongeren in de wijk ter voorbereiding op het lanceren van het Jongerenfonds. Zij hebben de onderzoeker benaderd met de vraag om ondersteuning daarbij. Dit voorbeeld laat zien dat de verhoudingen veranderen en het eigenaarschap in het doen van onderzoek is verschoven. De jongeren nemen initiatief en schakelen zelf ondersteuning in wanneer zij dit nodig achten. De onderzoeker begeeft zich nu in de 'BY-ruimte' en niet langer in de 'WITH-ruimte'.

Onverwachte ontmoetingen

Het zijn in ForwArt niet alleen de concrete projecten of activiteiten geweest, die iets hebben betekend in het 'dichten van de kloof'. Ook onverwachte gebeurtenissen dragen daaraan bij. Zoals die keer dat een van de wijkagenten een kijkje kwam nemen in de ForwArt project winkel, waar op dat moment Fashion Clash aan het werk was met een aantal ROC-mode studenten. Een van de studenten schrok daarvan omdat ervaringen in haar jeugd haar angstig hadden gemaakt voor de politie en liep de keuken in. Daarop is de agent met haar in gesprek gegaan en heeft haar zijn poloshirt gegeven. Vervolgens hebben de studenten dit shirt onderhanden genomen en van kleurrijk borduurwerk voorzien. Hiermee is contact ontstaan tussen jongeren en politie, dat heeft bijgedragen aan de wens van de politie om verbinding te maken, ook wanneer er geen 'gedonder' is. Ook heeft het contact en het open gesprek dat heeft plaats gevonden, geleid tot een ander beeld van de politie en de student over haar angst heen geholpen¹¹. Het gevolg van contact leggen door een professional in de tussenruimte.

5. Werkzame elementen

Bovenstaande analyse aangevuld met interviews met jongeren en ForwArt project partners heeft vijf werkzame elementen aan het licht gebracht die bijdragen aan het dichtert tot elkaar komen van jongeren en bewoners en de professionals en hun organisaties.

11 Zie o.a. artikel in Brabants Dagblad, 4 november 2021. <https://www.bd.nl/tilburg-e-o/annika-borduurde-met-een-modeproject-haar-angst-voor-de-politie-weg-a90c33a1/>

1. Present zijn

Een onderwerp dat op uiteenlopende manieren aan de orde is gekomen, is het belang van het ontwikkelen van vertrouwen tussen professionals (vertegenwoordigers van 'het systeem') en jongeren en bewoners. En dat dit vertrouwen zich alleen kan ontwikkelen als je elkaar leert kennen. Dit veronderstelt present zijn. Aanwezig zijn op de plekken die in de leefwereld van jongeren belangrijk zijn.

'Kom gewoon vaker langs. Kom gewoon met ons in gesprek. [...] Maar dan moeten jullie daar ook bij zijn'

In ForwArt praktijken is op verschillende manieren gewerkt aan het ontwikkelen van vertrouwen. Bijvoorbeeld door het zeggenschap te geven aan jongeren over een budget dat beschikbaar is voor initiatieven van jongeren zelf, via het inrichten van een Jongerenfonds. Maar ook door de manier waarop Corpo Máquina aanwezig is in de wijk en met de kinderen werkt. Waarbij hun wereld het uitgangspunt is bij het samen bewegen en de performances die daaruit voortkomen.

In The Scene is veel aandacht besteed aan het ontwikkelen van vertrouwen, door de meiden zeggenschap te geven in waarmee ze samen aan de slag gaan. Op het moment dat hier te veel in gestuurd wordt, haken de meiden af.

'Wij hebben heel erg hebben geprobeerd om juist durven te luisteren naar meiden en ook echt samen te werken met mensen uit de buurt. Daardoor wordt het dus wel ook weer ingewikkelder. In eerste instantie makkelijker, maar later weer ingewikkelder. Maar zodra we misschien onze kunstsaus er overheen gingen doen [...] dan werd het toch wat inhoudelijk en misschien zwaarder. [...] laten we gewoon even lekker theedrinken.'

De zichtbaarheid van publieke organisaties in de wijk die iets kunnen betekenen voor (jonge) bewoners is volgens jongeren beperkt. Met uitzondering van het jongerenwerk, want hun aanwezigheid in de wijk is geïntensiveerd zij hebben door ForwArt In het ontwikkelen van relaties met jongeren heeft jongerenwerk een belangrijke rol gespeeld. Vooral in de beginperiode van ForwArt heeft jongerenwerk als 'leverancier' van jongeren voor andere partners gefungeerd. Hierbij bleek dat het netwerk dat jongerenwerk heeft niet zomaar overdraagbaar is. Het zijn de contacten van de jongerenwerkers die in de tijd zijn ontstaan. Kennismaking met nieuwe partijen vraagt om aanwezigheid en om 'working at the speed of trust'. Jongerenwerk hanteert dan ook de methodiek van presentie als een belangrijk uitgangspunt voor hun werk.

Ook andere partners erkennen: de basis van alles is: het er zijn. Alleen dan kan je werken vanuit de relatie. Persoonlijk contact is noodzakelijk. Laat zien wie je bent, wat je doet en kom er vandaaruit achter wat jongeren en bewoners bezighoudt.

Naast het jongerenwerk, zijn betekenisvolle contacten met kinderen - en hun ouders - tot stand gekomen door langdurige aanwezigheid van een van de culturele spelers in de wijk. Daar zien we dat 'working at the speed of trust' zich vertaalt in positieve opbrengsten voor jeugd.

Presentie leidt tot vertrouwen. Dit is nodig om de afstand te verkleinen tussen leef- en systeemwereld. Uit de beschreven praktijken blijkt dat wanneer het handelen van systeempartijen is gebaseerd op vertrouwen, in plaats van controle en wantrouwen, er veel mogelijk is.

2. Persoonlijke betrokkenheid

In het verlengde van bovenstaand thema is veelvuldig het belang van de persoonlijke factor genoemd. Wanneer in positieve termen wordt gesproken over de relatie tussen systeemwereld en leefwereld - zowel door professionals als door jongeren, is hierin altijd de positieve bijdrage te herkennen van de persoon in kwestie. Die maakt het verschil. Het doet iets met betrokkenen wanneer je niet alleen vanuit je functie, maar ook als persoon aanwezig bent. Want je bent ook een persoon, niet alleen iemand van de organisatie die je vertegenwoordigd.

3. Ruimte creëren in plaats van participatie organiseren¹²

'Jongerenparticipatie vindt iedereen belangrijk. Maar meestal blijft het alleen bij praten'.

Jongeren ervaren dat participatie van jongeren heel belangrijk wordt gevonden door organisaties die betrokken zijn in ForwArt. De praktijk ziet er anders uit. Jongeren zijn geen officiële partner in ForwArt. In het laatste projectjaar zijn zij wel veel nadrukkelijker betrokken geraakt, door aanwezigheid in de bijeenkomsten van de projectpartners. Toch blijven zij ook kritisch:

'Wat hebben ze daadwerkelijk echt met jongerenparticipatie gedaan? [...] denk ik gewoon: vrij weinig'

Dat is mede te wijten aan de manier waarop het project is opgezet.

'Er is een project samengesteld, er zitten partners in. En ik denk dat ze allemaal denken: wij kunnen die financiële hulp extra goed gebruiken, om uiteindelijk iets met jongeren te gaan doen. Maar mijn vraag is dan: is er echt daadwerkelijk echt iets veranderd, of is er echt iets met jongerenparticipatie gedaan? Waarvan wij denken van: deze jongere heeft iets gedaan, deze jongere is opgeklommen [...] Ik zie dat niet echt naar voren komen. Dat is voor mij gewoon heel summier geweest, te weinig. Terwijl we een duidelijk doel hadden. Stel de volgende keer, als we weer zoiets doen; laten we kritisch kijken, wat voor soort partners en wat voor soort mensen je daar aan tafel zet, die zo'n project gaan vormgeven. Die dan wél misschien iets teweeg kunnen brengen?'

Deze constatering is in feite een logisch gevolg van hoe ForwArt als project is opgezet: jongeren zijn een belangrijke doelgroep, maar hebben niet mede bepaald waarover het in ForwArt zou moeten gaan. In de manier waarop activiteiten vanuit ForwArt vorm hebben gekregen, komen daarentegen wel degelijk voorbeelden aan het licht waarin de positie van jongeren centraal staat en het vertrekpunt is. Hierin herkennen we het bewegen van systeempartijen richting de leefwereld, en dat is iets anders dan participatie organiseren. Jongeren ervaren eigenaarschap, daar waar de professionals zich richten naar de jongeren en deze [mede] de koers laten bepalen. Voorbeelden daarvan zijn The Scene, de manier waarop de performances van Corpo Máquina tot stand komen en het Jongerenfonds.

12

Deze bekende prent is gemaakt tijdens de mei-revoltes van 1968 door enkele studenten. Zie bijvoorbeeld: https://www.vspw.be/files/pdfs/balans/tijdschrift/balanstijdschrift2011-20_p2.pdf

Hoewel sommige jongeren zich serieus genomen voelen en wel degelijk de ervaring hebben dat er naar hen geluisterd wordt, zijn er tegelijkertijd ook voorbeelden waarin de betrokkenheid van jongeren eenmalig is of 'voor de Bühne' wordt ervaren. Daarvan is vooral sprake als de organiserende of 'vragende' partij jongeren wil raadplegen om input te krijgen voor de door hen te realiseren plannen.

Een voorbeeld hiervan betreft de betrokkenheid van jongeren bij het realiseren van veranderingen in het Ypelaerpark. Via het jongerenwerk is een aantal jongeren in 2021 gevraagd mee te denken en twee jaar later worden zij, nu via de Jeugdadviesraad, opnieuw gevraagd om mee te denken over hetzelfde onderwerp. Waarbij het voor de jongeren volstrekt niet duidelijk is wat met hun eerdere inbreng is gedaan en waarom zij opnieuw gevraagd worden.

'Soms heb ik het gevoel dat ze ons voor de vorm vragen, jongeren met migratieachtergrond, vink'.

'Je geeft heel veel ideeën, maar die doen er echt niks mee. Het duurt echt heel lang'

Of de leefwereld van jongeren centraal staat in het ontwikkelen (van plannen voor) de wijk, daar zijn jongeren verdeeld over. Enerzijds hebben jongeren ervaringen dat ze de ruimte krijgen, ze hetgeen kunnen doen waar zij zelf warm voor lopen. Anderzijds zijn jongeren ook kritisch. Waarbij zij ervaren dat toch vaak 'het volwassen perspectief' voorop staat. Het bewustzijn van het belang om te vertrekken vanuit de leefwereld van jongeren, lijkt volgens een aantal jongeren wel toegenomen. Zij signaleren dat mensen wel willen, maar dat het lastig is voor 'het systeem'. Dat dat het niet toelaat.

'Iedereen wil het. [...] De uitvoering mist nog daadkracht'

Een van de jongeren geeft duidelijk aan dat het nodig is dat zij zelf een partij zouden moeten zijn in het ontwikkelen van wat nodig is voor de jeugd. Als anderen het voor ze gaan bedenken dan is de kans groot dat het niet aanslaat.

'Als zij het zelf bedenken zonder onze mening erbij dan komen wij er waarschijnlijk niet heen omdat we het niet leuk vinden en dan kunnen ze het net zo goed niet organiseren. Ze moeten wel op een of andere manier een beetje naar onze ideeën luisteren'.

Ruimte creëren in plaats van participatie organiseren heeft naast het figuurlijk ruimte creëren voor jongeren ook een fysieke component. Want fysieke ruimtes voor ontmoeting zijn een voorwaarde waaraan jongeren belang hechten. Om elkaar te ontmoeten, maar ook waar ontmoetingen in de tussenruimte mogelijk zijn.

4. Nabije kennis

Een element dat bijdraagt aan 'het dichten van de kloof' - of misschien beter: het benutten van de tussenruimte - is nabije kennis.¹³ De term brugfunctie is ook gebruikt om de relevantie te benadrukken van posities die mensen vervullen tussen het systeem en de leefwereld in. Het zijn mensen uit de gemeenschap die bruggen kunnen slaan naar de professionele of systeemwereld. Deze personen en de kennis van de gemeenschap die zij bezitten zijn van groot belang om te weten welke issues spelen in de wijk alsook het vergroten van netwerk in de wijk. In ForwArt hebben we daarvan verschillende voorbeelden gezien. Zoals

de Noordvoerders, de buurtcoaches die zijn aangehaakt bij Corpo Máquina, een van de aanjagers van The Scene. Maar ook sommige jongerenwerkers vervullen deze brugfunctie, omdat zij woonachtig zijn in of nabij Tilburg Noord.

5. Wederkerigheid

Jongeren hechten ook belang aan wederkerigheid. Zij zeggen professionals ook nodig te hebben. Wanneer gelijkwaardigheid wordt ervaren draagt het bij aan betekenisvolle verbindingen. Hiervan getuigen bijvoorbeeld Jongerenparticipatieplatform De Noordvoerders als ook de jongeren die meewerken bij Corpo Máquina.

6. Conclusie

In de praktijken die tot ontwikkeling zijn gekomen in de context van ForwArt zijn uiteenlopende verbindingen tussen jongeren en professionals (publieke dienstverleners, maar ook culturele makers) zichtbaar geworden. Analyse van de vormen die deze relatie heeft aangenomen, werpt licht op wat werkzame elementen zijn in het succesvol werken aan 'het verkleinen van de kloof' tussen de wereld van de mensen zelf en de systemen. Hieruit blijkt dat vooral in de 'WITH- 'en 'BY-ruimte' de verbinding tot stand te komen. Waar jongeren een actieve rol hebben en het gezamenlijk realiseren voorop staat. Of waar jongeren zelfstandig en onder hun eigen regie activiteiten ontwikkelen, waar zij professionals betrekken. In die 'ruimtes' ontstaat de meeste ruimte voor het ontwikkelen van eigenaarschap van jongeren. De logica van de leefwereld krijgt hier voorrang op die van de systeemwereld. De werkzame elementen daarin zijn: [1] Present zijn, [2] persoonlijke betrokkenheid, [3] ruimte creëren in plaats van participatie organiseren, [4] nabije kennis en [5] wederkerigheid. De ruimte tussen systeem- en leefwereld is niet alleen te beschouwen als een kloof die overbrugt moet worden, maar ook als tussenruimte. In deze tussenruimte is in de praktijken van ForwArt volop geëxperimenteerd. In de tussenruimte is geleerd over samen werken aan ruimte creëren voor ideeën die leven bij jongeren in de wijk.

Referenties

ForwArt Projectaanvraag voor UIA, 2019

Gielen, P. [2023]. Vertrouwen. Bouwen op het cultureel 'gemeen'. Amsterdam: Valiz. Departement Cultuur, Jeugd en Media, Vlaanderen.

Habermas, J. [1987]. The theory of communicative action, volume 2: the critique of functionalist reason. In: Polity, Cambridge, UK.

Huijgen, A. & Bongers, I. [2022]. Hoe ForwArt werkt aan transitie in Tilburg Noord. Tilburg: ForwArt/ Tranzo, Tilburg University.
https://www.forwart.nu/wp-content/uploads/2023/06/forwart_research_transitietilburgnoord.pdf [laatst geraadpleegd maart 2024]

Huygen, A. & Fortuin, K. [2021]. ABCD: naar veerkrachtige gemeenschappen. Over gemeenschappen, impact en handelingsperspectieven voor gemeenten. Utrecht: LSA.
<https://www.isabewoners.nl/wp-content/uploads/2022/10/ABCD-naar-veerkrachtige-gemeenschappen-Wijkwijzer.pdf> [laatst geraadpleegd maart 2024]

Lucas, P. e.a. [2021]. Naast ervaringskennis moeten we ook 'nabije kennis' erkennen. Sociale Vraagstukken, 21 december 2021.
<https://www.socialevraagstukken.nl/naast-ervaringskennis-moeten-we-ook-nabije-kennis-erkennen/> [laatst geraadpleegd maart 2024]

Rensen, P. [2021]. Professionals oefenen altijd macht uit. Interview met Harry Kunneman. 22 juni 2021
<https://www.movisie.nl/artikel/professionals-oefenen-altijd-macht-uit> [laatst geraadpleegd maart 2024]

Russell, C. [2019]. Four modes of change: to, for, with, by. In: HindSight 28 | Winter 2018-2019

Visser, E. e.a. [2021]. Altijd Nieuw Gedoe! (Hoofdstuk Hoe verder, derde druk, 2023). Utrecht: LSA
<https://www.isabewoners.nl/wp-content/uploads/ALTIJDNIEUWGEDOE-HOOFDSTUK-HOE-VERDER-klein.pdf> [laatst geraadpleegd maart 2024]

Ziegler, F. & Maes, R. [2023]. De wereld van gemeenschappen. Rotterdam: Lemniscaat.

Bijlage 1

1. Corpo Máquina¹⁴

Corpo Máquina Society is een platform voor dans en performance. Ze spelen, bewegen en maken voorstellingen samen met dansers, acteurs, freerunners, muzikanten, kinderen en jonge mensen uit de buurt. Corpo Máquina Society doorkruist bestaande structuren. Met oog voor de energie, talen, vaardigheden en talenten die zich buiten instituten en opleidingen ontwikkelen, brengt Corpo Máquina Society het systeem, de straat en de kunst in dialoog met elkaar en maken zij ruimte voor deze ontmoetingen. Zij werken in Tilburg Noord vanuit een gymzaal waar de professionele focus, talentontwikkeling, cultuurparticipatie en sociaal artistieke projecten steeds meer samensmelten. De wisselwerking zorgt voor verrassende ontmoetingen tussen mensen met uiteenlopende achtergronden.

In de zomer van 2021 heeft Corpo Máquina de deuren geopend voor de kinderen en jongeren uit de buurt. Deze zijn gekomen en niet meer weggegaan. Regelmatig oefenen kinderen samen met professionele dansers en freestyle voetballers aan (korte) performances die zij aan elkaar laten zien en soms ook (spontaan) op andere plekken in Tilburg Noord. In de zomer van 2022 wordt gewerkt aan een voorstelling *It takes a child to raise a village* en is in september 2022 gespeeld in de Tilburgse Schouwburg. Corpo Máquina beweegt zich met hun manier van werken tussen de 'WITH' en 'BY-ruimte'. Omdat coaches uit de wijk (ouders van kinderen die meedoen) betrokken raken, is er ook een relatie tussen de kinderen en hun ouders. Het feit de leefwereld van kinderen en jongeren als uitgangspunt te nemen en de professionele kunstenaars daaraan dienend te laten zijn, draagt in belangrijke mate bij betekenisvolle verbindingen. Of eigenlijk: het benutten van de openheid in de tussenruimte. Stappen daarin zetten vraagt een stap weg doen van je eigen (leef- of systeem) wereld. Dit leidt tot het ontdekken wat daarin allemaal mogelijk is.

2. Ypiefest

In 2022¹⁵ en 2023 heeft in het Ypelaerpark het Ypiefest plaatsgevonden. Het Ypiefest is een initiatief van Fashion Clash¹⁶. Tijdens dit eendaagse cultuurfestival stond cultuur, identiteit, mode, muziek en talentontwikkeling centraal. Het Ypiefest is georganiseerd met als doel de inwoners uit Tilburg-Noord te inspireren, om talent uit Tilburg-Noord een podium te geven en om de wijk bij elkaar te brengen. Tijdens de eerste editie van het festival heeft Fashion Clash het voortouw genomen in het organiseren van het festival. Twee jonge wijkbewoners zijn betrokken geweest in de organisatie. Daarnaast was er tijdens de dag een crew met jongeren die (deels) ook uit de wijk afkomstig waren. Tijdens de tweede editie is de groep jongeren die direct betrokken is bij de organisatie groter en er is een kernteam van zo'n acht jongeren. Drie daarvan zaten het jaar ervoor in de crew. Het idee was om veel meer taken bij de jongeren neer te leggen en dat zij zich daar ook verantwoordelijk voor zouden gaan voelen. Dat is in beperkte mate gelukt. De groepsvorming kwam niet echt tot ontwikkeling.

Deze activiteit bevindt zich op de grens van de 'FOR' en 'WITH-ruimte'. Het is een festival waar professionele makers in de lead zijn, maar nadrukkelijk jongeren willen betrekken en mede-eigenaar willen maken. Dit blijkt een tamelijk moeizaam proces.

14 <https://corpomaquina.nl/>

15 <https://www.secondskintilburg.nl/second-skin-projecten/ypiefest>

16 Het Ypiefest was onderdeel van Second Skin, een modeproject in Tilburg Noord. <https://www.secondskintilburg.nl/>

3. Van Urban Factory naar Open Podium Noord

Een van de pijlers van ForwArt als het gaat om het realiseren van culturele infrastructuur is de (lange tijd zo genoemde) Urban Factory. Het is een culturele ontmoetingsplek voor jongeren in Tilburg Noord. Het is een gebouw dat een broedplaats moet worden, waar ruimte is voor allerlei culturele en creatieve initiatieven van jongeren én dat de thuisbasis is voor dans- en beweegplatform Corpo Máquina. Het is aan de gemeente om dit gebouw te realiseren. Halverwege de ForwArt projectperiode zijn ideeën voor dit gebouw plus de locatie waar dit gebouw zou verrijzen aan de buurt gepresenteerd. Met als doel de bewoners te informeren. Tijdens deze bewonersavond in het wijkcentrum waren nauwelijks jongeren aanwezig. Aanwezige bewoners protesteerden tegen het plan. Ze vreesden jongerenoverlast en parkeerproblemen. Bovendien zijn eerder woningen toegezegd op het veldje waar nu de Urban Factory is voorgesteld. Deze bewoners hebben zich georganiseerd en deden onderzoek naar een alternatieve locatie. Uiteindelijk is deze na zeven maanden gevonden. Het nieuwe gebouw gaat bestaan uit twee delen: een nieuwe gymzaal (in de oude gymzaal had Corpo Máquina haar thuisbasis) en een dansstudio/ open podium. Het is de bedoeling dat allebei deze ruimten ook voor andere (buurt) activiteiten worden gebruikt. De belofte van woningbouw op de plek waar de Urban Factory aanvankelijk is voorgesteld, is opnieuw gedaan. Hoewel stappen zijn gezet in het verbeteren van de communicatie met bewoners, laat deze praktijk zien dat vooral professionals aan zet zijn geweest, het proces hebben bepaald en waar bewoners en jongeren pas in een later stadium van plannen ontwikkelen betrokken zijn. Gedurende het ontwikkelen van de plannen voor het nieuwe gebouw, zijn een aantal informatiemomenten georganiseerd voor bewoners en andere geïnteresseerden. Bewoners zijn uitgenodigd om mee te denken over de invulling van het gebruik van de ruimtes. De wens van professionals is om op te schuiven van 'FOR' naar 'WITH'. Zeker als het gebouw gerealiseerd is, is het de bedoeling dat bewoners de mogelijkheid krijgen mede invulling te geven aan de activiteiten die er gaan plaatsvinden.

4. Noordvoerders¹⁷

***'Er wordt ook vaak gezegd dat de jongeren de toekomst zijn en dan is het vreemd dat de jongeren niet of nauwelijks worden meegenomen in de ontwikkelingen en uitdagingen die te wachten staat in hun wijk.'*¹⁸**

Vanuit deze gedachte is een groep jongeren opgestaan die een jongerenparticipatie platform heeft opgericht. Het zijn de jonge woordvoerders van Tilburg-Noord. Het doel dat de Noordvoerders zichzelf hebben gesteld is dat jongeren uit alle lagen van de bevolking participeren in de ontwikkelingen rondom Tilburg-Noord. Hun missie is om jongeren uit Tilburg-Noord een stem te geven. Daarbij streven ze naar een gelijkwaardige positie ten opzichte van andere (professionele) wijkpartners.

Het kernteam bestaat uit vier jongeren uit Tilburg Noord, ondersteund door een jongerenwerker. De jongeren hebben allemaal een achtergrond bij de IMC-weekendschool. De fysieke plek van waaruit zij werken is Studio Noord¹⁹. Ze werken aan het bouwen van een jongeren-community door zowel offline als online actief te zijn. Ze zijn betrokken bij verschillende projecten en worden steeds vaker gevraagd om bij te dragen aan beleidsontwikkelingen. De Noordvoerders hebben in 2024 een positie in beleidsvorming verworven (Cultuurbeleid, wijkgericht werken en het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid).

¹⁷ <https://www.noordvoerders013.nl/>

¹⁸ Bron: NOORDVOERDERS013. Jij bepaalt de toekomst van Noord! Jaarplan Noordvoerders 2023.

¹⁹ Studio Noord is in mei 2023 geopend en is een culturele broedplaats voor jongeren in Tilburg Noord. Het is een voormalig café gehuisvest op de begane grond van een woon-zorgcomplex voor ouderen en binnen ForwArt mogelijk gemaakt door de woningcorporatie.

Noordvoerders is een voorbeeld van een initiatief dat zich in de 'BY-ruimte' bevindt. Jongeren zijn hier in de lead, ze hebben zelf (mede) initiatief genomen om te komen tot een jongerenparticipatieplatform. De relatie met professionals is er een van groeiende gelijkwaardigheid.

Een aantal projectpartners benadrukt dat de Noordvoerders een belangrijk aandeel hebben als het gaat om relaties leggen tussen enerzijds de jongeren en anderzijds 'het systeem'. Temeer omdat zij zelf een netwerk in de wijk hebben.

'Zij zijn mensen uit de wijk die ook echt contact hebben met burens, moeders, broertjes, zusjes, echt in de samenleving hier zitten, die op de hoogte zijn van wat er allemaal kan en wat je ervoor moet doen'

'Ik zie ze als het beginpunt van de hele jongerenbeweging'

Zelf zeggen ze, heel eerlijk:

'Ik denk niet dat wij alle jongeren aan het vertegenwoordigen zijn'

Desalniettemin leveren Noordvoerders een belangrijke bijdrage aan het 'dichten van de kloof', temeer omdat zij heel bewust de tussenruimte opzoeken. Zowel de betrokken jongeren als de professionals waarmee zij werken, betreden deze ruimte waarin de stem van jongeren een nadrukkelijke plek heeft. Een van de Noordvoerders noemt hun rol brugfunctionarissen: ze zijn in staat om een brug te slaan tussen enerzijds de jongeren en anderzijds 'het systeem'. Waardoor zij ruimte kunnen creëren waarin de stem van jongeren gehoord wordt.

5. Jongerenfonds²⁰

Een van de projecten waar de Noordvoerders mede uitvoering aan geven is het Jongerenfonds. Binnen ForWArt is een geldbedrag beschikbaar voor initiatieven van jongeren die zij zelf bedenken en uitvoeren, die te maken hebben met kunst en cultuur. Hiermee beoogt het fonds eigenaarschap bij jongeren te stimuleren. De ontwikkeling ervan heeft een lange aanlooptijd gekend en is in de tweede helft van 2023 tot uitvoering gekomen. Samen met de gemeente is een manier bedacht waarop jongeren aanvragen kunnen indienen en hoe en door wie deze worden beoordeeld. Waarbij gestreefd is om dit zo laagdrempelig mogelijk te maken. Tegen het einde van 2023 komt het aantal aanvragen op stoom. Tot maart 2024 zijn 26 aanvragen gedaan, waarvan het merendeel is gehonoreerd en waarmee de jongeren aan de slag zijn. Negen aanvragen zijn afgewezen, omdat het project geen duidelijke link met Tilburg Noord had of wegens persoonlijke redenen. Daarvan zijn twee aanvragen doorverwezen naar andere fondsen. Jongeren hebben aanvragen gedaan voor bijvoorbeeld: hennaworkshops, podcasts maken, kookworkshops, een 'sip and paint', een instamuseum en een Hijab pop-up store²¹. Begin maart 2024 zijn 13 projecten in uitvoering, waarvan er drie al zijn afgerond.

Dit is een voorbeeld van activiteit die zich in de 'BY-ruimte' bevindt. Jongeren zijn zelf in de lead, zowel in het organiseren van het jongerenfonds als de initiatieven die jongeren nemen voor activiteiten waarvoor zij via het jongerefonds ondersteunen kunnen krijgen. Professionals zijn op twee manieren betrokken. In de beginfase is veel afstemming en overleg met de gemeente nodig om de inrichting en organisatie van

20
21

<https://www.noordvoerders013.nl/jongerenfonds/>

<https://tilburg.com/nieuws/studio-noord-de-plek-om-jouw-ideeen-tot-leven-te-brengen/>

het jongerenfonds van de grond te krijgen. Daarnaast wordt een initiatiefnemer altijd gekoppeld aan een professional ter ondersteuning van de uitvoering van het voorgestelde project of activiteit²². Onderlinge ondersteuning is er ook: met de jongeren die een idee hebben voor een project of activiteit en aankloppen bij het jongerenfonds, gaan de Noordvoerders altijd eerst in gesprek. Ook kunnen zij hen helpen bij het doen van de uiteindelijke aanvraag. Door de contacten die ontstaan en de mogelijkheden die jongeren geboden worden om eigen projecten en activiteiten te organiseren draagt het jongerenfonds bij aan het versterken van eigenaarschap van jongeren.

6. The Scene

Een betekenisvolle samenwerking is ontstaan tussen jongerenwerk en Het Zuidelijk Toneel (HZT). Een jonge vrouw uit de wijk heeft stagegelopen bij jongerenwerk. Ze maakt deel uit van de Marokkaanse gemeenschap in Tilburg Noord en kent veel gezinnen. Ze ontwikkelt zich tot een onmisbare schakel in het initiatief dat is ontstaan vanuit de constatering dat voor meiden in Tilburg Noord weinig te doen is. Er is geen plek waar zij kunnen samenkomen in een voor hen veilige setting. HZT heeft dit gegeven aangegrepen om te verkennen of ze zoiets zouden kunnen realiseren. Onder de naam The Scene is dit initiatief zich gaan ontwikkelen. Eerst heeft The Scene geen eigen plek. Verkend wordt of ruimte aan de Mascagnistraat (gebruikt door een ander doorbraak initiatief in Tilburg Noord) beschikbaar is. Dit blijkt niet haalbaar. Begin 2021 gaan ze gebruik maken van de ruimte van het jongerenwerk in het wijkcentrum. Hoewel jongerenwerk ook partner is van ForwArt, moet The Scene huur betalen om gebruik te kunnen maken van deze ruimte. Na de zomer van 2021 neemt The Scene haar intrek in de winkel aan het Verdiplein. Het is even zoeken naar hoe dit een vertrouwde en veilige plek voor de jonge vrouwen kan worden. Bijvoorbeeld gordijnen voor de ramen kunnen sluiten, speelt daarbij een rol. Daar zorgt Fashion Clash - de anderen gebruiker van de winkel en partner van ForwArt - voor. De groep komt er wekelijks bij elkaar, waarbij altijd begonnen wordt met een maaltijd. Deze maaltijd wordt - tegen betaling - altijd verzorgd door een van de moeders uit het netwerk van de jonge vrouwen. Om de week vindt een workshop plaats, waar de vrouwen kunnen kennismaken met verschillende culturele (uitings-)vormen zoals spoken word, schilderen, styling en fotografie. Deze workshops worden gegeven door vrouwen die een professionele achtergrond hebben in de kunstvorm die centraal staat. Het ontmoeten, verhalen vertellen en het verbeelden daarvan staat tijdens de avonden centraal. Het zijn succesvolle avonden waaraan via via steeds meer jonge vrouwen deelnemen. De ervaring leert dat de vraag om je aan te melden voor de avonden niet werkt. De vrijblijvendheid van spontaan kunnen aanhaken blijkt belangrijk. In de loop van de tijd ontstaat een min of meer vaste groep van jonge vrouwen. Met daaromheen een groep jonge vrouwen die dan eens aanhaken en dan weer afhaken. Om soms later opnieuw aan te haken.

In de zomer van 2022 is op de zijkant van een flat grenzend aan het Ypelaerpark een enorme muurschildering aangebracht. Dit is het resultaat van een samenwerking tussen en de initiatiefnemers en jonge vrouwen van The Scene én een professionele kunstenaar. De woningcorporatie is betrokken, omdat het de zijgevel betreft van een van hun flats. In een van de workshops is vrouwen gevraagd aan de hand van een sprekend beeld dat de vrouwen doet denken aan empowerment, en dat voor hen symbool staat voor kracht, een tekening te maken. Uit deze tekeningen heeft de kunstenaar een selectie gemaakt en samengebracht tot een ontwerp voor een muurschildering. De vrouwen zijn trots dat hun verbeelding nu groots zichtbaar is. Ze laten zich ermee zien. Het elkaar verhalen vertellen en ervaringen uitwisselen, draagt bij aan de identiteitsontwikkeling van de vrouwen, waarbij ze kracht en sisterhood willen én kunnen

uitstralen. Ze ervaren het als iets van henzelf [eigenaarschap]. Zij hebben hiermee de kans gehad betrokken te zijn en te participeren.

In de loop van 2023 dooft The Scene uit. Er is weinig animo meer bij de vrouwen om te komen en nieuwe ideeën blijven uit. Een aantal vrouwen die eerder deelnamen aan The Scene, zijn initiatieven gaan ontwikkelen die zij via het Jongerenfonds hebben kunnen of gaan realiseren. The Scene heeft zich bij uitstek begeven op de grens van de 'WITH' en de 'BY-ruimte'. Er is samengewerkt met [kunst] professionals, terwijl de wereld van de jonge vrouwen het uitgangspunt is geweest bij het bepalen en het vormgeven van de activiteiten. Het feit dat de jonge vrouwen in the lead waren, heeft ertoe geleid dat het ook kan verdwijnen en op andere plaatsen en in een andere vorm weer doorgaat.

7. Mountable Sculptures

In het centraal gelegen Ypelaerpark wordt gewerkt aan het realiseren van zogeheten Mountable Sculptures. Dit idee is opgenomen in de ForwArt projectaanvraag en dient gerealiseerd te worden. Het zijn artistieke constructies, objecten of creatieve gebouwen waar jongeren de ruimte voelen elkaar op te zoeken, te spelen, te creëren en die welkom en uitnodigend aanvoelen. Er is een interactief proces gestart om jongeren te betrekken bij het ontwerpen én realiseren van deze sculpturen. Jongerenwerk speelde een cruciale rol in het verbinden van de jongeren met de kunstenaar. De jongeren is gevraagd om deel te nemen aan werksessies met de kunstenaar. Hij werkt met de ideeën van de jongeren en de interactieve sessies leidden tot de eerste ontwerpen. Door uiteenlopende redenen, van onoverbrugbare inzichten over hieraan verder vorm te geven en van organisatorische aard, kwam het nooit verder dan tekeningen van potentiële sculptures. De kunstenaar trekt zich uiteindelijk terug. Ruim een jaar later, mede door corona, wordt het hele proces opnieuw opgestart met een nieuwe projectleider die meer jongeren wil betrekken, van meer verschillende leeftijden en met verschillende achtergronden. Het jongerenwerk is niet zo bereid om nieuwe jongeren 'te leveren', vanwege het risico op teleurstelling of zelfs schade. Niet geheel onterecht. Een aantal jongeren vragen zich af wat er met hun ideeën is gebeurd als de nieuwe projectleider zich toch weer tot hen wendt. Ondertussen zijn ook andere jongeren gevraagd samen te werken met [andere jeugd-] professionals in de buurt en zijn twee nieuwe kunstenaars betrokken. Het proces is nog gaande (begin 2024), maar heeft opnieuw vertraging opgelopen.

De professionals vragen jongeren om deel te nemen aan hun project, waarbij zij willen aansluiten bij hun leefwereld door hen te vragen mee te denken en van ideeën te voorzien ('WITH'). Bij het realiseren van ideeën blijkt vooral 'systeemlogica' in de weg te zitten. Naast dat ideeën soms te duur blijken, zijn het ook zaken als vergunningen en wet- en regelgeving die [snelle] realisatie in de weg te zitten. Doordat het proces een behoorlijke periode in beslag neemt, is het de vraag of jongeren die hebben meegedacht, zich nog betrokken voelen bij en herkennen in hetgeen straks gebouwd wordt.

8. EPJO

EPJO staat voor Educatief Programma Jongeren en is een interactief lesprogramma voor misdaadpreventie dat is ontwikkeld voor leerlingen in groepen 8 van de basisschool en het voortgezet onderwijs. In Tilburg Noord zijn in dit kader zeven basisscholen²³ - in totaal ruim 250 leerlingen - bezocht door twee jeugdagenten

samen met een ex-gedetineerde. De politie maakt op deze manier contact met de scholen, de docenten en de kinderen. De ex-gedetineerde laat een grote indruk achter bij de kinderen. Het doel is om bewustzijn te creëren en begrip bij te brengen over waarden, normen en fatsoen, die de basis vormen voor het nemen van verantwoorde beslissingen. Door op jonge leeftijd kinderen inzicht te bieden in de oorzaken en gevolgen van hun handelen hebben de lessen een preventief karakter. Ook is het streven dat de kinderen een ander, positiever, beeld hebben van de politie. De politie wil in contact staan met de jeugd, ook als daar (nog) geen vervelende aanleiding voor is. Met deze lessen willen ze daaraan bijdragen. Onderzoek naar het effect van deze lessen op kinderen op de langere termijn is niet voorhanden.

Professionals voeren dit programma uit vanuit een expertrol. De kinderen en jongeren zijn de doelgroep van dit programma. De verhouding tussen de kinderen en jongeren en de professionals bevindt zich in de 'TO-ruimte'.

9. T-reporters

Omroep Tilburg is een lokale omroep die op een diverse, toegankelijke en creatieve manier nieuws brengt, voor en door Tilburgers. Zij hebben een aantal jongeren opgeleid tot T-Reporters. De T-Reporters zijn jongeren uit Tilburg-Noord die als burgerjournalisten een brug slaan tussen de wijk en het project, door te onderzoeken en hierover te communiceren. Ze maken tientallen items over jongeren uit de wijk en over wat ze bezighoudt. Een aantal ontwikkelingen in Tilburg Noord wordt in beeld gebracht door de T-reporters. Daarvoor worden verschillende 'formats' gebruikt. Daarnaast krijgen jongeren ook de ruimte om met hun eigen inbreng en ideeën te komen. Vanaf 2021 is een samenwerking ontstaan tussen Omroep Tilburg en de Cobbenhagen Mavo. Daar worden jaarlijks zo'n 75 T-reporters opgeleid als onderdeel van het onderwijsprogramma. In een periode van ongeveer tien weken gaan zij aan de slag met het maken van reports (video's, podcasts, artikelen) over en in Tilburg Noord.

De T-reporters bevinden zich in de 'WITH-ruimte'. Er is sprake van samenwerking tussen jongeren die als T-reporter werken en de lokale omroeporganisatie.

